

ΑΠ' ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΜΙΑΣ ΩΡΑΙΑΣ ΚΑΛΟΓΡΗΑΣ

Τι αναφέρει ένα χρονικό του 1668. Η Μαρουδίτσα, η όμορφη καλόγρηά των Αθηνών. Ο έρχομος των Ενετών, υπό τον Μοροζίνη, στην Ελλάδα. Η γελασμένες έλπίδες των Ελλήνων. Η άσκασιες των επιδρημών. Πώς περιγράφεται, στο χρονικό, η «κακοποίηση» της μοναχής. Η περιπλανήσεις της και τα δεινοπαθήματα της... Ο πονεψυχος Σταμάτης κι' η ευσπλαχνική του πράξι. Η συμβίωσι «δια καρπίνιου», κτλ. κτλ.

Αθηναίοι είχαν στείλει, μάλιστα, και προσέβια σ' αυτόν, καλώντας τον να καταλάβει την πόλι. "Ελευτα έσπειλαν και δεύτερη προσέβια, δίνοντας υπόσχεσι να τον πληρώσουν, για φόρο ύποταλείας, έννια χιλιάδες γρόσια τό χρόνο...

Δέν φανταζόντουσαν βέβαια ποτέ, τίς άπογοιτεύσεις που τους περιμέναν! Και πολύ περισσότερο δέν φανταζόνταν την περιπέτεια που την περιέμενε, κι' η φτωχή καλόγρηά, η Μαρουδίτσα!... "Αν όσποσο ζούσαμε άπ' τα άσθηματά των άλλων, που προσδοκούσαν τη σωτηρία τους άπ' τους Ένετοίς κατακτητές, πρέπει να τ' φανταστούμε κι' αυτή γυναικίτη στο μοναστήρι της, μπροστά στο κούσια της Παναγίας, να θρημοπαρακαλίη, τότε να ρθούν οι Ένετοί και να φύγουν άπ' τον τόπο της οι Τούρκοι...

Τό πρόσωπο αυτό των Ένετών, ξέριουμε πόσο άκριβά τό πληρώσει κι' ο Παρθένος. Οι άνθρωποι που δέν σεβάστηζαν τον Παρθένονα και τον άνατινάξαν με τίς μπόλες, πως θα σεβόντουσαν μια φτωχή, άντιεροάσιστη παρθένα, μια ταπεινή δοχόδοξη καλόγρηά!...

Μέσα σ' αυτά τα λίγα λόγια κλεινεται όλη η άπλή, όσο και δραματική ιστορία της καιμένης της Μαρουδίτσας, της «πολιταπούς καλόγρηας» του παλιού, κληρικισμού χρονικού...

Με την κατοχή των Ένετών, η Αθήνα είχε αλλάξει όψη, για ένα διάστημα: "Ός εκείνη τη στιγμή, δέν ήταν παρά μια πόλι τουρκική, γεμάτη μπαρδέες, που λόγγιζαν τον άστιακό ορανό, άπ' όλες τίς μεριές. Και, ξαφνικά, μεταμορφώθηκε σε μια πόλι φράγγικη. Και « έ ν ε π λ ή σ θ η σ α ν, ό- πως γράφει ένας παλιός ιστορικός, υ- λώντας περί των Αθηνών, θ ο η ς και θ ο ρ ο υ β ο υ α λ λ ο γ λ ώ σ σ ω ν ά ν θ ρ ω π ώ ν. Έ σ ί γ η σ α ν δ ε ο ι μ ε ν α ρ ε δ ε ς τ ώ ν τ ζ α μ ί ω ν...»

Οι Αθηναίοι δέν αντίρριζαν πια την άγρια ματιά του Τούρκου, άνένταν ελεύθερα, και δοξολογούσαν το Θεό, για τη μεταβολή που είχε γίνει. Και τό ίδιο, ήταν φυσικό να κάνει κι' η καλόγρηά η Μαρουδίτσα, έλέποντας την άποιάκρυνοι των άπίστων και την επικράτεια του ποθητού σταυρού! Διξολογούσε τον Ύψιστο, κι' αυτή, κι' ερχόταν για τη μακροήμερησι του άρχιστρατήγου Μοροζίνη και των «γενναίων» του παλληκαριών...

Στην Αθήνα της εποχής εκείνης, δέν πήγαινε, βέβαια, μεγάλη κοσμική ζωή, άλλ' άνάλογο με τίς περιστάσεις, οι άνθρωποι είχαν τίς χαρές και τίς διασκέδασεις τους, κι' έκαναν τίς σχετικές τους συγγεντροφείσεις στα φίλικά τους σπίτια. Μερικά άπ' τα έθιμα της εποχής, μας περιέσασε, μέσ' στο Ήμερολόγιό της, η Άννα Άκροζέλι, η άκόλουθος της γυναικας του Σουηδού στρατηγού Καινζιμαρκ, που συνέβραττε με τον Μοροζίνη. Η δνό αυτές Εύρωπαιες, που είχαν έπισκεφθή τας Αθήνας, σε μια τόσο κρίσιμο ιστορική περίοδο, είχαν πάει στα σπίτια πολλών αθηναϊκών οικογενειών και θαύμασαν τό φιλόξενό τους χαρακτήρα και την πραγματική ευμάρεια τους. Η Αθηναίες οικοδέσποινες προσέφεραν στους έπισκέπτες τους άναμφικτά ποτά, γλυκίσματα — με λί π η κ τ α ποι ζ ή λ α κ α ι ε ζ κ λ ε κ τ ο υ ς κ α ρ ο υ ς, όπως αναφέρει ο ιστορικός — και προσαγγόρευαν την κόμησα και την άκολουθία της με τον τί τ ι λ ο « ή ά φ ρ ε ν τ ι ά

σ α σ..."

Η δνό αυτές ξένες κοριές, είχαν την τόχη να ίδουθ και τ' άρχαία κρημιά, όπως δέν τα βλέπουμε έντες σήμερα, σχετικώς άνέπαια κι' άρχαίσιστα, και είχαν ξαναγο τόσ έναν άπ' τους πολίτας της πόλεως κατοίκους, τό ματρό Γεώργιο τον Κρήτα. Ο Ιδιαίτερος αυτός προσδιορισμός του ματρώ, ως Κρήτός, δέν πρέπει να μας παραξένεψη, γιατί, επί τοιχογραφίας, οι περισσότεροί ματρώ καταγόνοσαν από την Κρήτη.

Ο γλωσσολογικός αυτός ματρός, περιέμενε τίς δύο Εύρωπαιες κοριές σ' άρχαία κρημιά και τους τό έξηγοούσε και τους έλεγε, σ' άστέια, ότι κι' ο ίδιος καταγόταν άπ' τον Πελοπόννησο.

Άλλ' άπ' αυτά τ' άρχοντικά σπίτια, που έπισέφθη η κόμησα Καινζιμαρκ κι' η άκόλουθος της δεσποίνης Άννα Άκροζέλι, θρωζόταν τόσο μακριά η καιμένη η καλόγρηά, η Μαρουδίτσα! Αύτη είχε έγκαιλάιψει τα έγκόσια και ήταν κλεισμένη στο κελλί της. Άλλα εκεί, ίσα-ίσα, τη βόριζε κι' η καταστροφή — η μεγαλύτερη καταστροφή η που ιστορεί να συμβή σε μια καλόγρηά..."

Η ιστορία της, όπως επί λέξει αναφέρεται στο σχετικό χρονικό, τό άριζτά γαλακτιστικό των παρεκτροπών και της άσκασιας των Ένετών κατακτητών, ήταν « έ λ ε ο υ ς ά ξ ι α και πολ υ δ α κ ρ ο υ ς». Και τό χρονικό εξακολουθεί:

«...τό κερύ καθ' όν η καταστροφή γέρονε των Βενετικών, εις την πολιτείαν ταύτην, και έάλωσαν οι Αθηναίοι, και διεσθάρη ο τόπος αυτός, τότε συνεπατήθη και το μοναστήριον εκείνο, περιέπεσε δε και αύτη η έλευση, μετά των άλλων, εις γέρας στρατιωτικών των άσκασιων, και νεκρών...

Άπ' αυτές τίς λίγες γραμμές, μαίνεται όλη την όλιθερή περιπέτεια της Αθηναίας μοναχής. Και τό έστραφο συνεχίζει, με την ίδιαν άφέλειαν:

«Και διά τό είνε την ήλικιαν νεώροσα και τη θειε περικαλίης και ώραια, διεσθάρη και έταπεινώθη, ελαίος και άκουσα, η ταλαίπαρος, άπολέσασα το ένδοξον και πνευματικόν αυτής κάλλος, κρίμασιν άσρητός εις οίδη κούριας...

Κρίμασιν άσρητός! Ποιά να ήταν, τάχα, τό κρίμα της ύσσορης καλόγρηας; Νά είχε, τάχα, προτού καταλήξει στο μοναστήρι, κανέναν άτιχη έρωτα; Ποιός ξέροι;

Άλλά η δραματική ιστορία της Ατθίδος μοναχής, δέν σταματάει έδώ: Οί άνάνασοι κατακτητάι, με τό πρόσχημα της άσφαλείας της, την έσυραν μαζί τους, από τόπο σε τόπο, όσότου θρόβηκε στη Χίο, όπου, μετά την άποχώρησι των Ένετών άπ' την Αθήνα, πολλοί Αθηναίοι, που φοβόντουσαν την εκδίχησι των Τούρκων, είχαν καταφύγει. Εκεί, οι Φράγγοι ιερδοφοροί — επειδή οι Ένετοί είχαν κερτίσει τό νησί, και είχαν διώξει από κει τους Τούρκους, κατά τά μέσα του 1694 — άνάγκασαν τη φτωχή καλόγρηά να συζη μαζί τους και την έβίασαν ν' άρνηθή την πίστι της — κι' έτσι, η Μαρουδίτσα, η ύσσορη καλόγρηά των Αθηνών, κινδύνει να γαση και την ψυχική της ύπόστασι, άν δέν θρωζόταν στο όρμό της ένας πονετικός χριστιανός, που λεγότανε Σταμάτης...

Ο Σταμάτης αυτός, για να γλυτώσει τη Μαρουδίτσα άπ' τά χέρια των Ένετών, την πήρε σπίτι του, έζησε ελεύθερα μαζί της κι' άπόχτησε κι' ένα παιδί.

Όσόσο η κακότυχη καλόγρηά έστειλε μια αίτησι προς τό μητροπολίτη Αθηνών, άπ' τον όποιον έξηστάτο, και του ζητούσε τη συγχώρησι του και την έπαύρωσι του γάμου της, για να σωθούν τρείς χριστιανικές ψυχές: Του Σταμάτη, που είχε κάνει μια πράξι θάρραστη, της δίχως να τό θέλη έμαρτολής καλόγρηας και του άδούου του παιδιού...

Τό χρονικό δέν αναφέρει τί άπέμνε, άν δηλαδή ο μητροπολίτης Αθηνών έπεχώρωσε τό γάμο της Μαρουδίτσας. Όσόσο είνε γνωστόν ότι η άτυχή αυτή μοναχή, πέθανε στη Χίο σε βαθύ γήρας, χωρίς να πάψη να θρηνη, νύχτα και μέρα, για τό κακό ποιπάθε.

